



Slimību profilakses un kontroles centrs

Duntes iela 22, K-5, Rīga, LV-1005, tālr. 67501590, fakss 67501591, e-pasts pasts@spkc.gov.lv

EPIDEMIOLOĢIJAS BIĻETENS

Nr. 16 (1620)

2019. gada 26. martā

Pārskats par akūtu augšējo elpceļu infekciju (AAEI) un gripas¹ izplatību 2019. gada 12. nedēļā Latvijā

2019. gada 12. nedēļā vēršanās monitoringā iesaistītajās ambulatorajās ārstniecības iestādēs (informācija saņemta no 63 ģimenes ārstu praksēm) gripas gadījumos salīdzinājumā ar iepriekšējās nedēļas vidējo rādītāju samazinājusies par 35,3%, vidēji reģistrēti 45,7 gadījumi uz 100 000 iedzīvotājiem.

Pacientu vēršanās pie ārsta ar AAEI, gripu un pneimoniju vidēji uz 100 000 iedzīvotājiem²

	Vecuma grupas	08.ned.	09.ned.	10.ned.	11.ned.	12.ned.	Salīdzinot ar iepriekšējo nedēļu (%)
AAEI	Vidēji	1210,3	1116,3	1067,2	1049,1	955,3	-8,9
	0-4	4703,8	4224,5	4160,7	4463,6	4260,4	-4,6
	5-14	3812,8	3528,7	2950,3	2484,8	2295,8	-7,6
	15-64	729,8	643,3	667,3	688,8	575,9	-16,4
	65 un >	392,8	421,9	386,2	400,5	388,5	-3,0
Gripa	Vidēji	217,4	128,8	114,4	70,7	45,7	-35,3
	0-4	513,7	175,4	191,3	31,9	31,9	0,0
	5-14	418,0	212,1	192,8	144,5	48,4	-66,5
	15-64	201,3	126,5	97,3	68,4	41,0	-40,0
	65 un >	76,5	77,2	104,4	51,3	64,8	26,1
Pneimonija	Vidēji	47,7	44,3	43,8	29,4	18,3	-37,9
	0-4	80,3	63,8	63,8	15,9	47,9	200,3
	5-14	112,1	183,2	115,7	67,4	19,4	-71,3
	15-64	38,4	25,9	32,4	16,7	9,5	-43,4
	65 un >	35,7	25,7	36,5	56,5	37,8	-33,1

Vēršanās ambulatorajās iestādēs AAEI gadījumos salīdzinājumā ar iepriekšējās nedēļas vidējo rādītāju samazinājusies par 8,9%, vidēji reģistrēti 955,3 gadījumi uz 100 000 iedzīvotājiem.

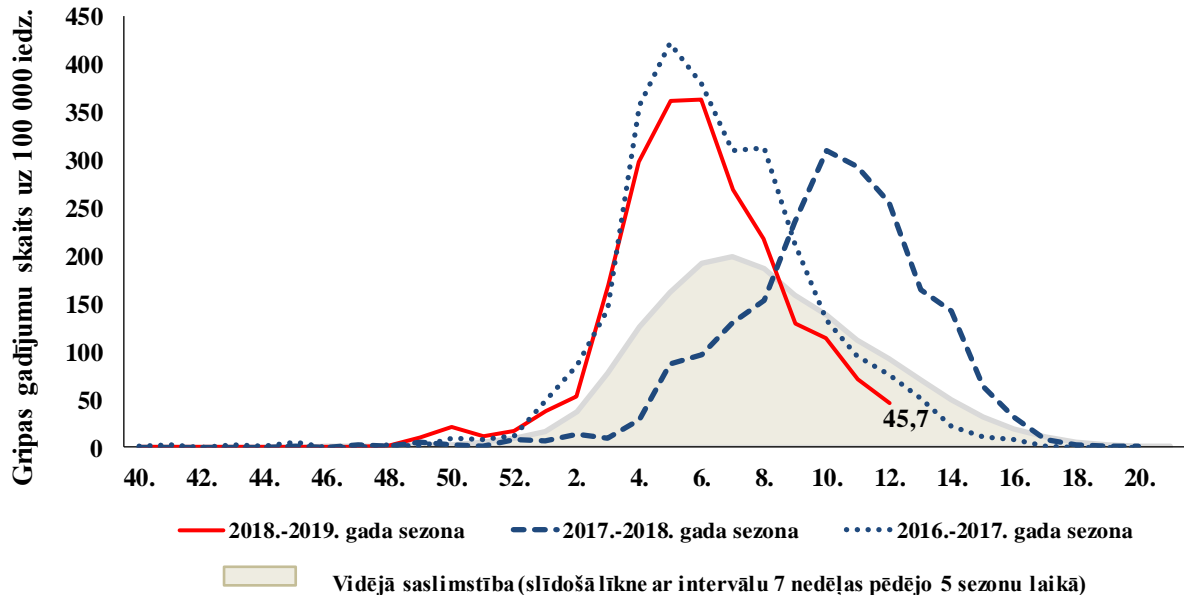
Vēršanās ambulatorajās iestādēs pneimoniju gadījumos salīdzinājumā ar iepriekšējās nedēļas vidējo rādītāju samazinājusies par 37,9%, vidēji reģistrēti 18,3 gadījumi uz 100 000 iedzīvotājiem.

¹ Klīniskie gripas gadījumi monitoringā iekļautajās ģimenes ārstu praksēs

² Saslimstības līmenis, vai vēršanās pēc medicīniskās palīdzības nedēļas laikā, tiek aprēķināta pamatojoties uz pacientu skaitu, kas pirmo reizi sakarā ar patreizējo saslimšanas epizodi vērsušies pie ģimenes ārsta.

Vēršanās ambulatorajās iestādēs gripas gadījumos 2018.–2019. gada sezonā salīdzinājumā ar iepriekšējām sezonām un pēdējo piecu gadu vidējiem rādītājiem

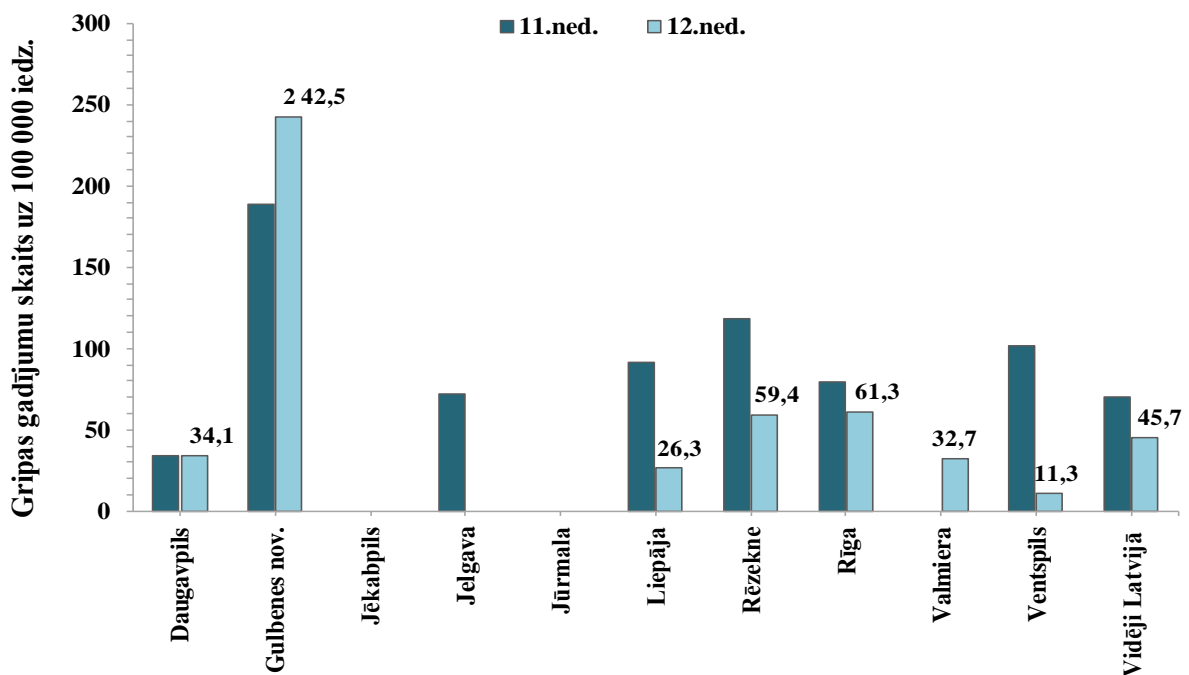
2019. gada 6. nedēļā bija sasniegta maksimālā gripas intensitāte (363,0 gadījumi uz 100 000 iedzīvotājiem) un pēdējo piecu nedēļu laikā tiek novērota gripas intensitātes samazināšanās. Iepriekšējā gripas sezonā maksimālā gripas intensitāte bija sasniegta 2018. gada 10. nedēļā (310,6 gadījumi uz 100 000 iedzīvotājiem).



Gripa atsevišķās monitoringa teritorijās

Gripas klīniskie gadījumi 12. nedēļā reģistrēti septiņās no desmit monitoringā iekļautajām administratīvajām teritorijām un vienā teritorijā (Gulbenes novads*) gripas intensitāte bijusi augstāka par 100 gadījumiem uz 100 000 iedzīvotājiem.

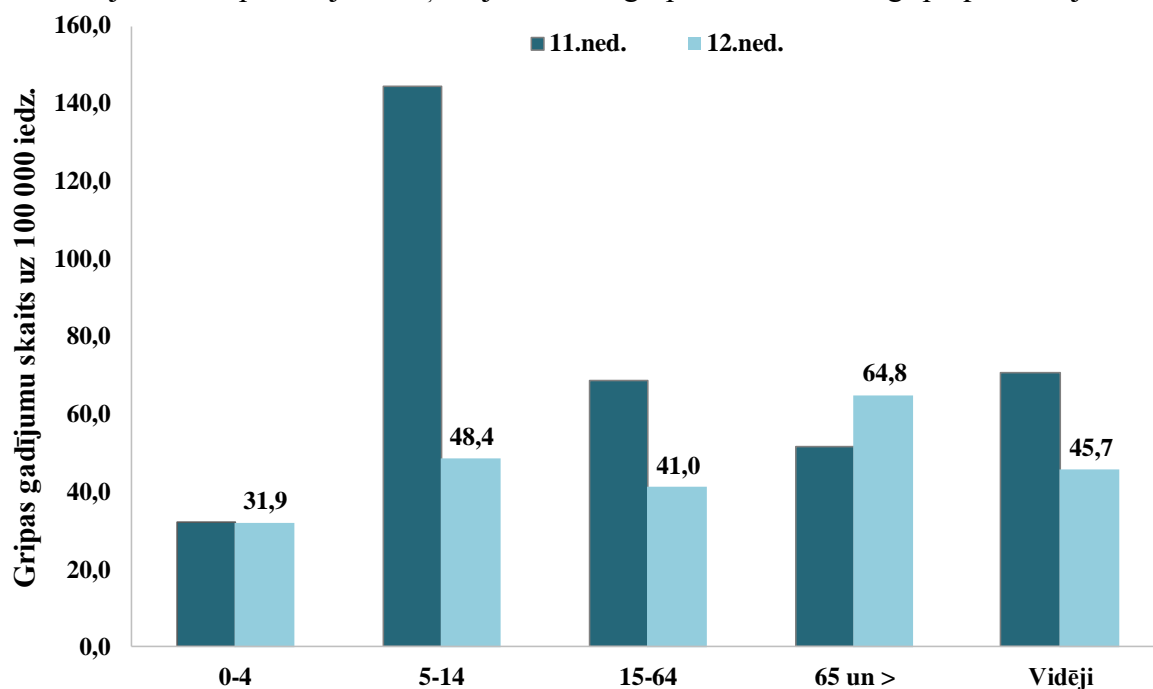
Salīdzinājumā ar iepriekšējo nedēļu vienā administratīvajā teritorijā gripas intensitāte palielinājusies (Valmiera) un četrās teritorijās (Ventspils, Liepāja, Rēzekne un Rīga) tā samazinājusies.



*2019. gada 13. nedēļā tika precizēta informācija par Gulbenes novadu

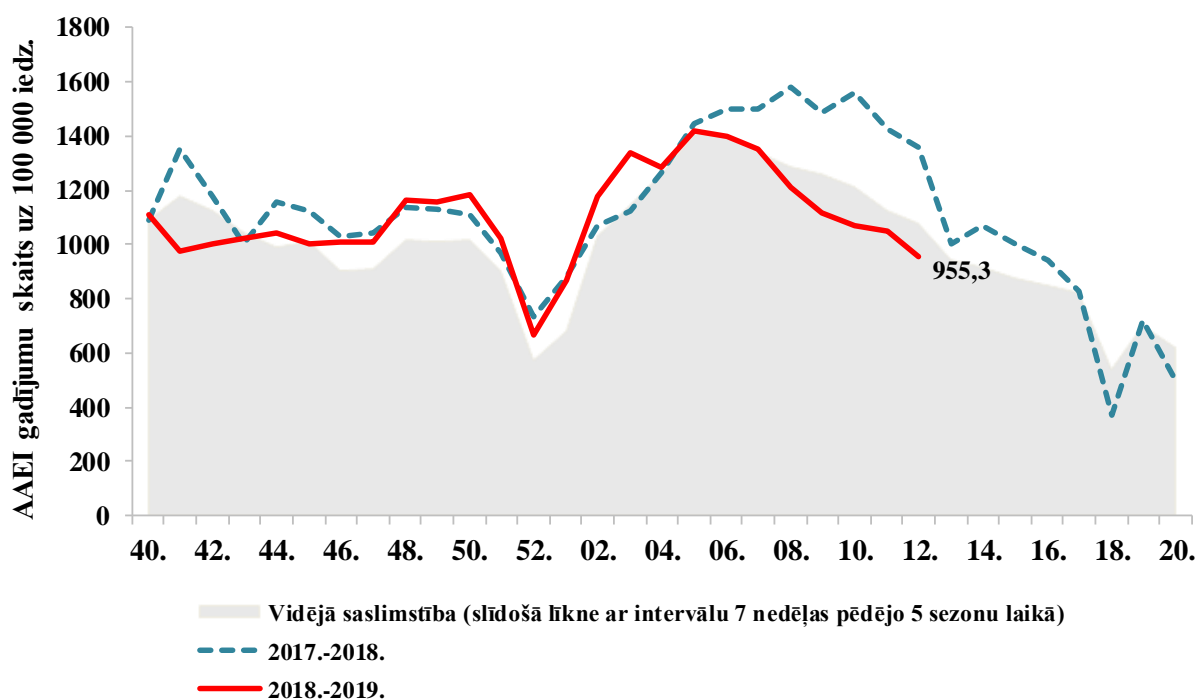
Gripa atsevišķās vecuma grupās

Nedaudz augstāka gripas intensitāte reģistrēta 65 un > gadu vecuma grupā un salīdzinājumā ar iepriekšējo nedēļu šajā vecuma grupā saslimstība ar gripu palielinājusies.



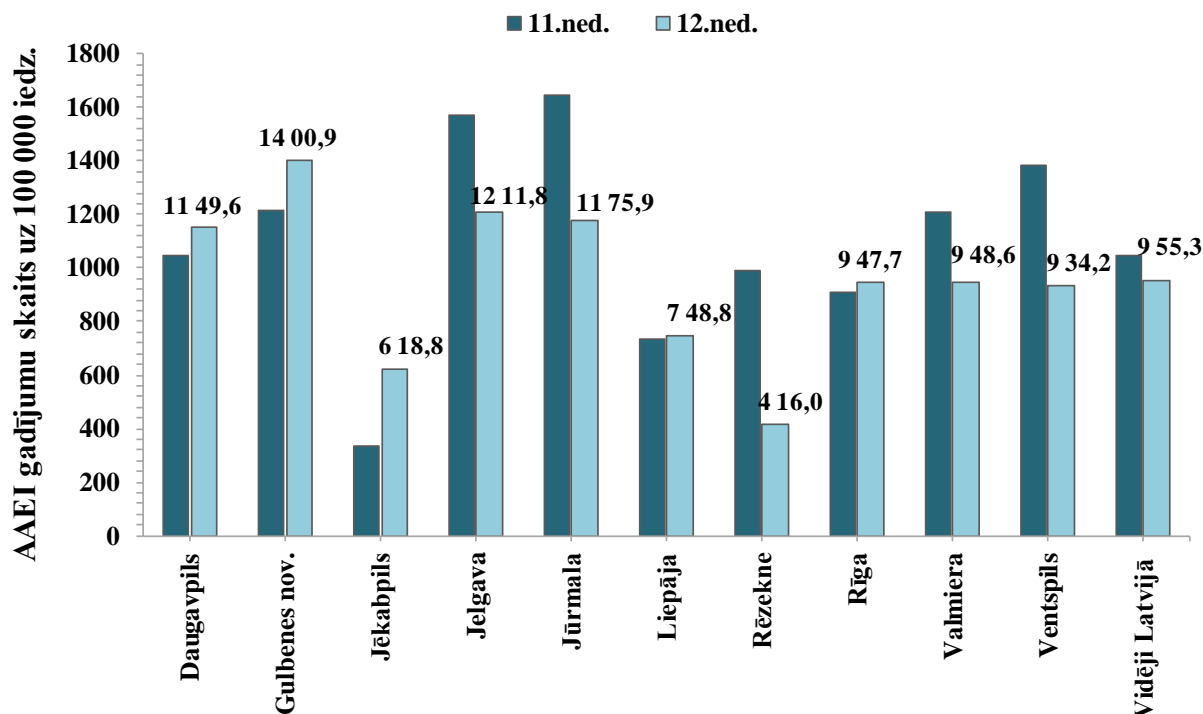
Vēršanās AA EI gadījumos ambulatorajās iestādēs 2018.–2019. gada sezonā salīdzinājumā ar iepriekšējo sezonu un piecu gadu vidējiem rādītājiem

2019. gada 12. nedēļā pacientu vēršanās ambulatorajās ārstniecības iestādēs AA EI gadījumos bijusi zemāka nekā iepriekšējās 2017.–2018. gada sezonas 12. nedēļā un pēdējo piecu gadu vidēja saslimstība attiecīgajā laika periodā.



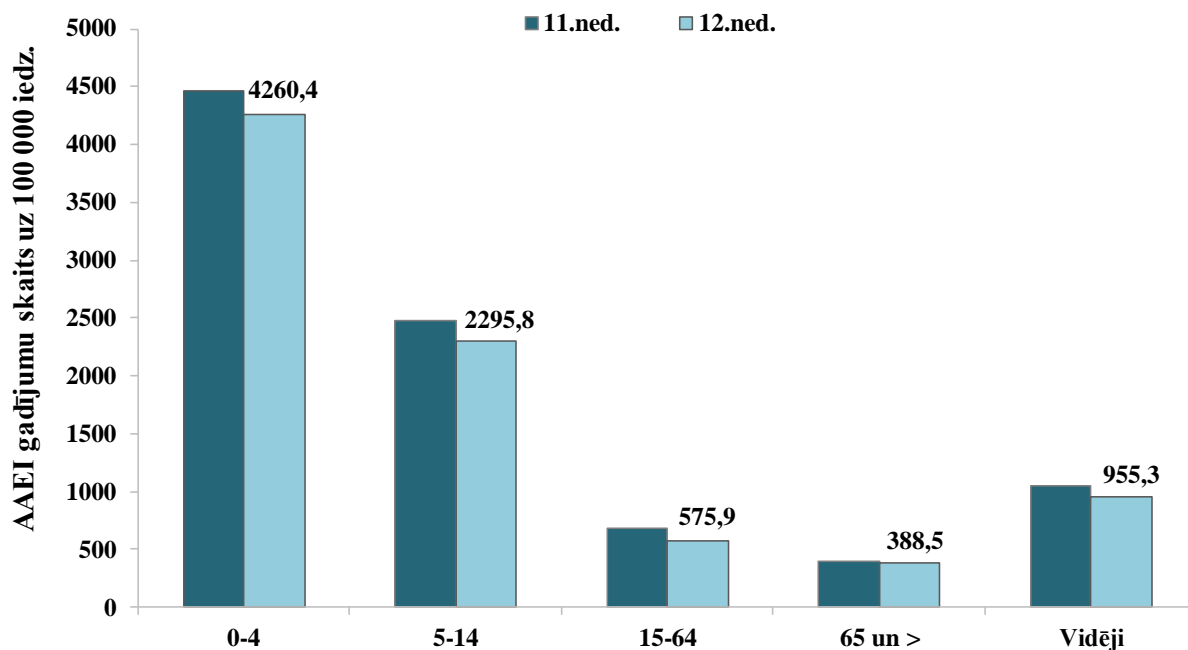
AAEI atsevišķās monitoringa teritorijās

Augstāka par vidējo saslimstība ar AAEI 2019. gada 12. nedēļā tika reģistrēta četrās administratīvajās teritorijās: Gulbenes novadā, Jelgavā, Jūrmalā un Daugavpilī. Salīdzinājumā ar iepriekšējo nedēļu saslimstība ar AAEI palielinājusies piecās teritorijās – Jēkabpilī, Gulbenes novadā, Daugavpilī, Rīgā un Liepājā.



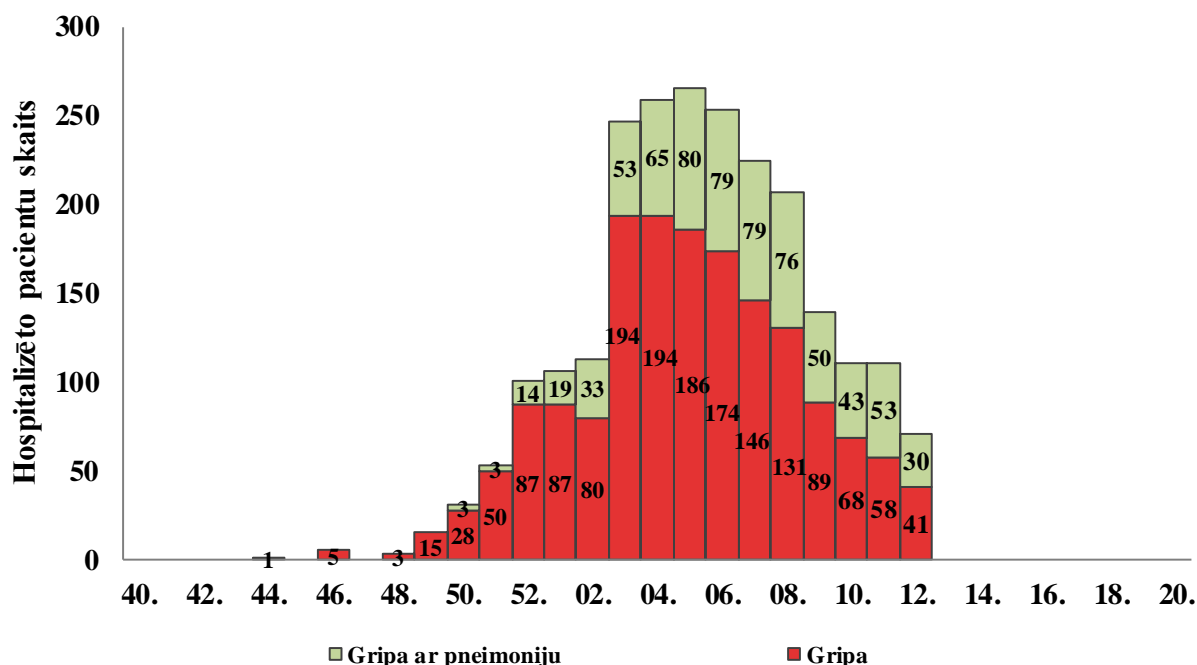
AAEI atsevišķās vecuma grupās

Visaugstākā saslimstība ar AAEI tika reģistrēta bērniem 0–4 gadu un 5–14 gadu vecuma grupā. Salīdzinājumā ar iepriekšējo nedēļu saslimstība ar AAEI samazinājusies visās vecuma grupās.



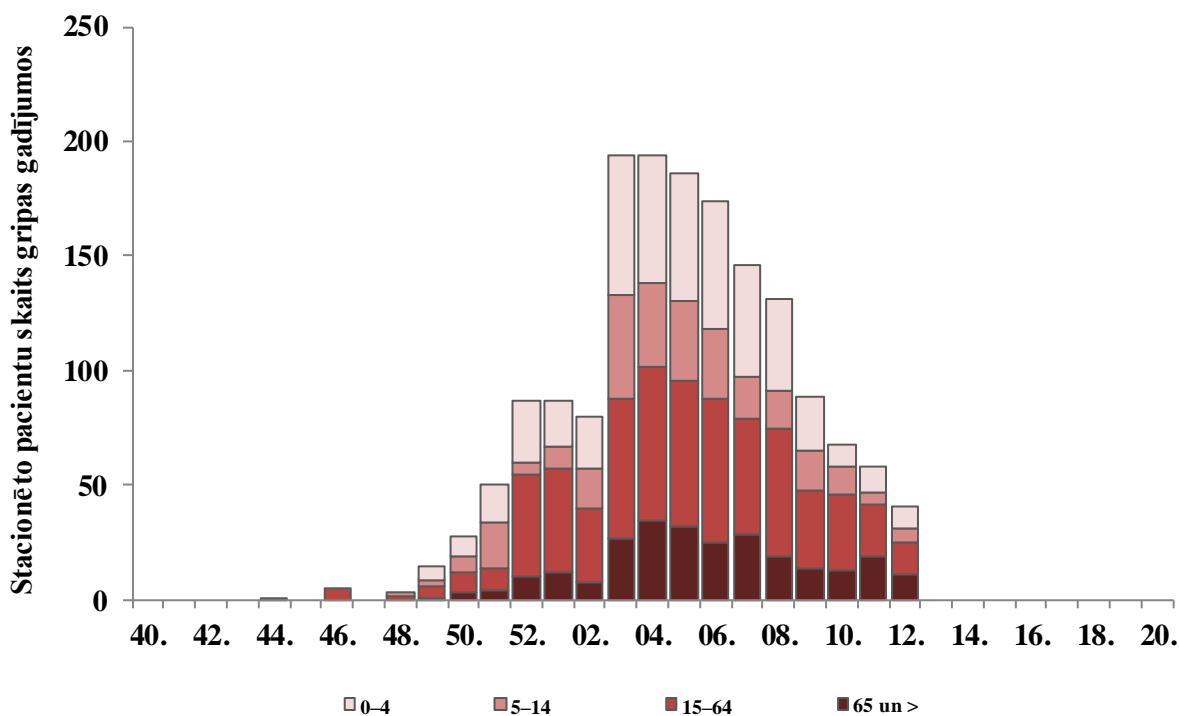
Par stacionētiem pacientiem gripas un gripas izraisītas pneimonijas gadījumos

2019. gada 12. nedēļā saņemta informācija par 71 hospitalizēto pacientu gripas infekcijas gadījumos: 41 (57,7%) pacients hospitalizēts ar diagnozi *gripa* un 30 (42,3%) pacienti ar diagnozi *gripas izraisīta pneimonija*. Par hospitalizētiem pacientiem informēja desmit monitoringā iesaistītās stacionārās ārstniecības iestādes no deviņām administratīvajām teritorijām (izņemot Jūrmalu).

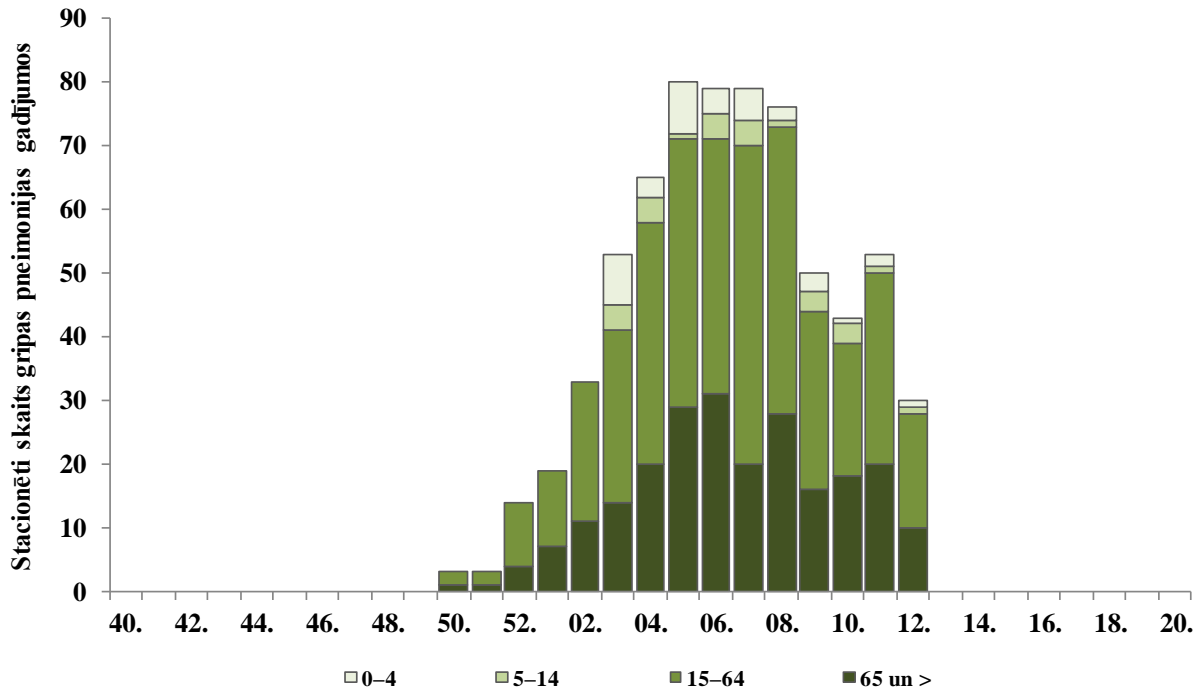


Stacionētie pacienti gripas gadījumos pa nedēļām un pa vecuma grupām

No hospitalizētiem pacientiem (41) ar diagnozi *gripa* 14 (34%) pacienti bija 15–64 gadu vecuma grupā, 11 (27%) pacienti – 65 un > gadu vecuma grupā, 10 (24%) pacienti – 0–4 gadu vecuma grupā un seši (15%) pacienti – 5–14 gadu vecuma grupā.

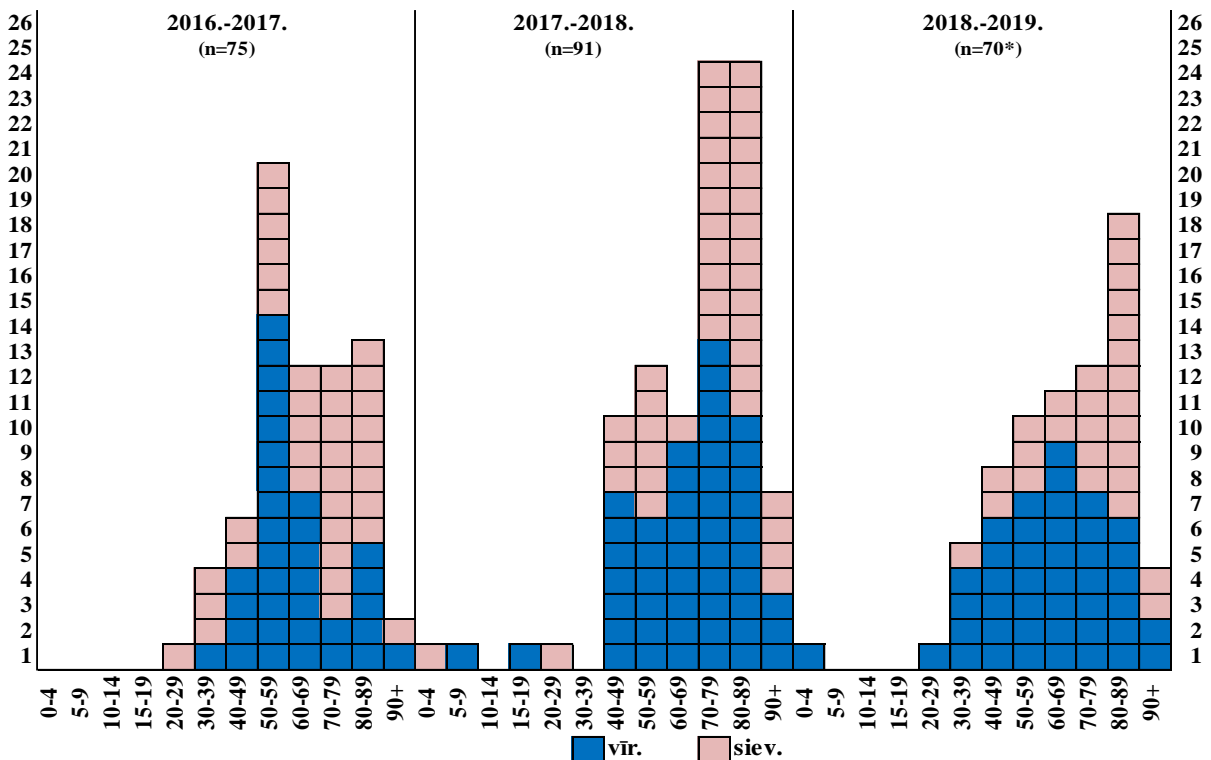


No 30 stacionētiem pacientiem ar diagnozi *gripas izraisīta pneimoniya* 18 (60%) pacienti bija 15–64 gadu vecuma grupā, 10 (34%) pacienti – 65 un > gadu vecuma grupā, viens (3%) pacients – 5–14 vecuma grupā un viens (3%) pacients – 0–4 gadu vecuma grupā.



Par letāliem gadījumiem

Kopš sezonas sākuma saņemti 70 paziņojumi par letālo iznākumu pacientiem, kuriem diagnosticēta gripa, no tiem 66 pacientiem laboratoriski apstiprināta *A tipa* gripa un četriem pacientiem gripa bija noteikta klīniski. Mirušajiem pacientiem, izņemot dažus, bija viena vai vairākas hroniskas saslimšanas. No visiem reģistrētajiem nāves gadījumiem, par kuriem noskaidrots pacientu vakcinācijas statuss, neviens pacients nebija vakcinēts pret gripu šajā sezonā.



*Informācija papildināta, izmantojot Latvijas iedzīvotāju nāves cēloņu datu bāzē reģistrētos gadījumus

Vispārējās izglītības iestāžu apmeklējums

2019. gada 12. nedēļā vispārējās izglītības iestāžu apmeklējums salīdzinājumā ar 2019. gada 10. nedēļas vidējo rādītāju nedaudz palielinājies (par 0,4%), vidēji skolas apmeklēja 90,2% skolēnu.

Monitoringa pilsētas /nedēļas	Apmeklējumu īpatsvars no reģistrēto skolēnu skaita (%)										
	Daugavpils	Gulbenes novads	Jelgava	Jēkabpils	Jūrmala	Liepāja	Rēzekne	Rīga	Valmiera	Ventspils	Vidēji
08.	92,8	90,0	76,6	90,0	85,4	92,8	92,1	89,6	86,8	90,8	89,9
09.	93,2	93,5	92,4	89,0	80,9	92,8	92,4	89,1	90,2	91,9	90,8
10.	91,6	90,2	91,7	79,9	78,7	93,1	86,4	89,9	88,3	90,2	89,8
11.	Brīvlaiks										
12.	85,8	92,0	96,1	93,1	88,0	93,1	94,4	87,5	92,9	93,5	90,2
Salīdzinājumā ar 10. nedēļu (±)	-5,9	1,8	4,3	13,2	9,2	0,0	7,9	-2,4	4,6	3,2	0,4

Pirmsskolas izglītības iestāžu apmeklējums

2019. gada 12. nedēļā (ceturtdien) pirmsskolas izglītības iestāžu apmeklējums salīdzinājumā ar iepriekšējās nedēļas vidējo rādītāju palielinājies par 10,7%, vidēji bērnudārzus apmeklēja 77,0% bērnu.

Monitoringa pilsētas /nedēļas	Apmeklējumu īpatsvars no reģistrēto pirmsskolēnu skaita (%)										
	Daugavpils	Gulbenes novads	Jelgava	Jēkabpils	Jūrmala	Liepāja	Rēzekne	Rīga	Valmiera	Ventspils	Vidēji
08.	70,3	62,5	74,3	73,6	77,3	73,1	78,3	94,7	72,5	74,8	77,8
09.	68,7	64,8	76,3	78,0	75,4	66,1	83,8	75,1	69,2	76,5	74,1
10.	59,0	70,3	80,4	74,2	73,5	62,4	79,8	57,9	69,2	78,3	68,7
11.	66,0	61,7	73,9	67,8	65,9	31,8	77,2	72,5	70,8	68,0	66,3
12.	73,7	82,8	82,9	71,0	69,7	76,9	82,7	77,5	77,5	78,2	77,0
Salīdzinājumā ar 11. nedēļu (±)	7,7	21,1	9,0	3,2	3,8	45,1	5,5	4,9	6,7	10,2	10,7

Respiratoro vīrusu cirkulācija

2019. gada 12. nedēļā SIA „Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīca” (RAKUS) Nacionālā mikrobioloģijas references laboratorijā (NRL) tika izmeklēti 274 (11. nedēļā – 338) personu klīniskie paraugi, no tiem 27 (9,9%) paraugos noteikti *A tipa* gripas vīrusi (11. nedēļā – 57 jeb 16,9%).

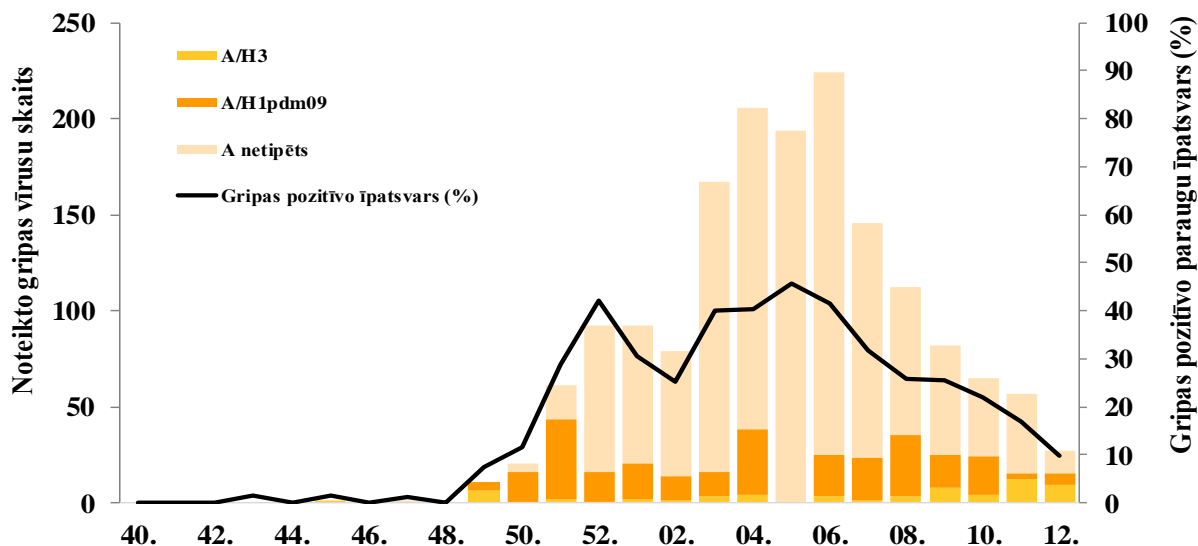
No citiem respiratoriem vīrusiem visvairāk noteikti rinovīrusi (14), cilvēka metapneimovīrusi (12) un respiratori sincitiālie vīrusi (11), kā arī bija noteikti adenovīrusi (6), bokavīrusi (4), koronavīrusi (3) un paragripas III tipa vīruss (1).

Kopš sezonas sākuma nebija noteikts neviens *B tipa* gripas vīruss.

Nedēļas	Izmeklēto paraugu skaits	A gripa	B gripa	Paragripa I	Paragripa II	Paragripa III	Paragripa IV	RSV	Adenovīrusi	Rinovīrusi	hMPV	Bokavīrusi	Koronavīrusi	Enterovīrusi	Pozitīvo paraugu skaits	Pozitīvo paraugu īpatsvars (%)	Gripas pozitīvo īpatsvars (%)	RSV pozitīvo īpatsvars (%)
40.	31									10				5	15	48,4	0,0	0,0
41.	63								1	12		2	1	8	24	38,1	0,0	0,0
42.	43			1			2		1	9		2		4	19	44,2	0,0	0,0
43.	66	1			2		1	2	10	16				5	37	56,1	1,5	3
44.	65						2		11	8	1	7		6	35	53,8	0,0	0
45.	64	1						3	3	10		3	1	4	25	39,1	1,6	4,7
46.	60					1	2		7	12		2	1	2	27	45,0	0,0	0
47.	91	1					2	1	10	11			1	6	32	35,2	1,1	1,1
48.	84				1		3	4	6	11		6	3	4	38	45,2	0,0	4,8
49.	150	11				2	4	13	15	16	3	6	3	6	79	52,7	7,3	8,7
50.	173	20		1		1		14	13	16	2	5	5	5	82	47,4	11,6	8,1
51.	212	61		1				11	16	13	4	9	9	9	133	62,7	28,8	5,2
52.	219	92						8	2	9			1		112	51,1	42,0	3,7
01.	300	92		1		1	2	15	8	9	5	2	5	6	146	48,7	30,7	5
02.	315	79			1	1	1	7	14	3	7	6	8	2	129	41,0	25,1	2,2
03.	417	167						17	8	9	5	4	2	5	217	52,0	40,0	4,1
04.	512	206			1			20	15	12	6	5	7	3	272	53,1	40,2	3,9
05.	425	194						16	12	6	8	7	2	2	245	57,6	45,6	3,8
06.	539	224						19	7	9	6	3	7	1	275	51,0	41,6	3,5
07.	462	146						19	4	13	8	4	10	2	206	44,6	31,6	4,1
08.	432	112				1		15	6	4	11	1	6		156	36,1	25,9	3,5
09.	320	82						12	6	7	14	5	7	1	134	41,9	25,6	3,8
10.	295	65				1		10	3	8	19	1	7	1	115	39,0	22,0	3,4
11.	338	57		2		2		20	6	9	17	7	4	1	125	37,0	16,9	5,9
12.	274	27				1		11	6	14	12	4	3		78	28,5	9,9	4
Kopā	5950	1638	0	6	5	11	19	237	190	256	128	91	93	88	2762	46,4	27,5	4,0

Gripas vīrusu tipēšana

Kopš sezonas sākuma SIA RAKUS NRL bija noteikti 1638 *A tipa* gripas vīrusi, no tiem 338 (21%) gadījumos bija noteikts gripas vīrusu apakštips: 279 (83%) *A/H1pdm09* un 59 (17%) *A/H3*. Galvenokārt noteikts *A/H1pdm09*, taču pēdējo nedēļu laikā palielinājies *A/H3* īpatsvars.



Gripas vīrusu celmu identifikācija

Veicot antigēnisko raksturojumu 67 *A tipa* gripas vīrusiem, visi 59 *A/H1pdm09* vīrusi raksturoti kā *A/Michigan/45/2015(H1N1)pdm09*-līdzīgs, savukārt no astoņiem *A/H3* gripas vīrusiem seši raksturoti kā *A/Switzerland/8060/2017(H3N2)*-līdzīgs un divi kā *A/Singapore/INFIMN-16-0019/2016(H3N2)*-līdzīgs vīruss.

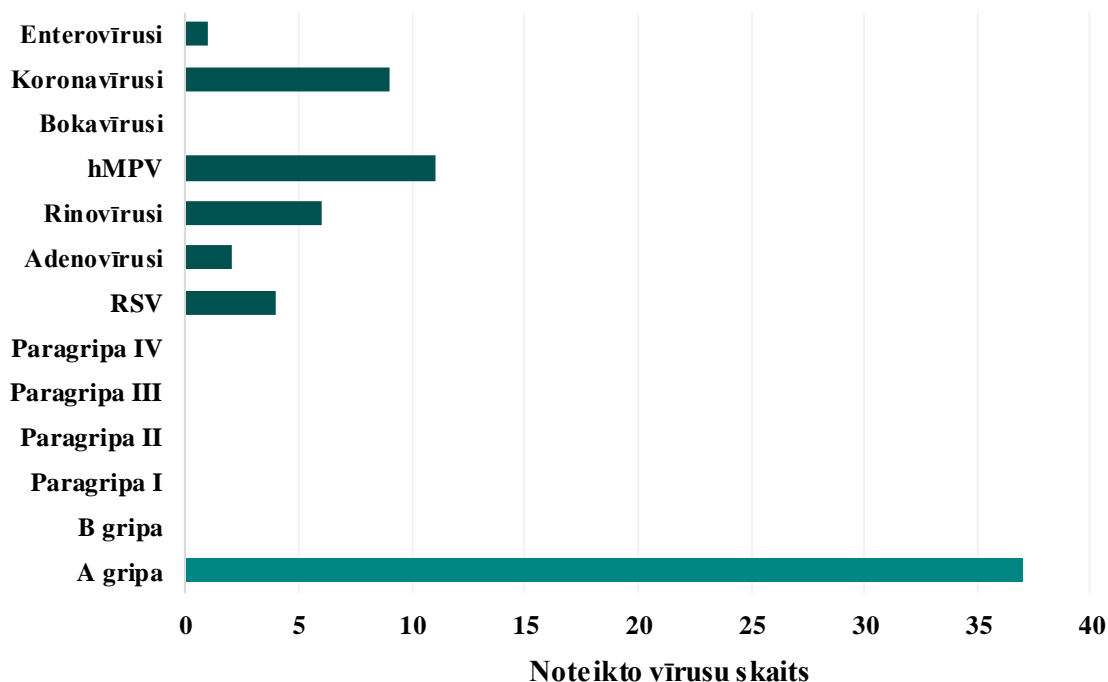
Lielākā daļa no raksturotiem gripas vīrusiem (91%) pēc antigēniskām īpašībām ir līdzīgi gripas vīrusiem, kuri tika izmantoti vakcīnas ražošanā 2018.–2019. gada gripas sezonai Ziemeļu puslodē.

Gripas vīrusu antigēniskais raksturojums	Skaitis
<i>A/Michigan/45/2015(H1N1)pdm09</i> -līdzīgs vīruss	59
<i>A/Singapore/INFIMN-16-0019/2016(H3N2)</i> -līdzīgs vīruss	2
<i>A/Switzerland/8060/2017(H3N2)</i> -līdzīgs vīruss	6
Kopā	67

Laboratoriskie izmeklējumi gripas monitoringa tīkla ietvaros

No 29 Rīgas pilsētas ģimenes ārstu praksēm, kas piedalās gripas un citu AAEI monitoringā, 10 ģimenes ārsti veic pacientu izmeklēšanu elpceļu infekciju izraisītāju noteikšanai. 2019. gada 12. nedēļā divās ģimenes ārstu praksēs tika izmeklēti trīs pacienti, noteikts viens koronavīruss.

Kopš 2019. gada 3. nedēļas gripas monitoringa tīklā kopā bija izmeklēti 87 klīniskie paraugi, no tiem 37 (44%) gadījumos noteikti *A tipa* gripas vīrusi (19 – *A/H1pdm*, septiņi – *A/H3* un 11 – netipēti). No citiem respiratoriem vīrusiem noteikti cilvēka metapneimovīrusi (11), koronavīrusi (9), rinovīrusi (6), respiratori sincitiālie vīrusi (4), adenovīrusi (2) un enterovīruss (1).



VSIA “Paula Stradiņa Klīniskā universitātes slimnīca” gripas vīrusu noteikšana

2019. gada 12. nedēļā saņemta informācija no VSIA “Paula Stradiņa Klīniskā universitātes slimnīca” (PSKUS) par 21 laboratoriski izmeklēto paraugu uz gripas vīrusiem, no tiem vienā (4,8%) paraugā noteikts *A tipa* gripas vīruss. Kopš 2019. gada 3. nedēļas PSKUS bija noteikti 148 *A tipa* gripas vīrusi.

Nedēļas	03.	04.	05.	06.	07.	08.	09.	10.	11.	12.	Kopā
Izmeklēto paraugu skaits	79	75	80	75	84	56	58	44	35	21	607
Noteikti <i>A tipa</i> gripas vīrusi	24	22	17	18	28	15	6	14	3	1	148
Gripas pozitīvo paraugu īpatsvars (%)	30,4	29,3	21,3	24,0	33,3	26,8	10,3	31,8	8,6	4,8	24,4

Secinājumi par gripas epidemioloģisko situāciju Latvijā

Latvijā kopš 7. nedēļas tiek novērota gripas intensitātes samazināšanās. Salīdzinājumā ar iepriekšējo nedēļu 2019. gada 12. nedēļā gripas intensitāte samazinājusies par 38,2%, vidēji bija reģistrēti 43,7 gadījumi uz 100 000 iedzīvotājiem.

Latvijā joprojām reģistrēta plaša gripas izplatība. Gripas klīniskie gadījumi reģistrēti septiņās administratīvajās teritorijās un vienā no tām (Gulbenes novads) gripas intensitāte bija augstāka par 100 gadījumiem uz 100 000 iedzīvotājiem.

2019. gada 12. nedēļā hospitalizēto pacientu skaits ar diagnozi *gripa* samazinājies par 29% un pacientu skaits ar diagnozi *gripas izraisīta pneimoniya* samazinājies par 43%.

SIA RAKUS NRL samazinājies izmeklēto paraugu skaits un gripas pozitīvo paraugu īpatsvars; gripas vīrusi bija noteikti 9,9% paraugu. Kopš sezonas sākuma Latvijā noteikti tikai *A tipa* gripas vīrusi. No tipētiem gripas vīrusiem galvenokārt bija noteikts *A/H1pdm09* apakštips, taču pēdējo nedēļu laikā palielinājies *A/H3* īpatsvars.

Secinājumi par gripas epidemioloģisko situāciju Eiropas reģionā 11. nedēļā

Eiropas reģionā bija reģistrēta vidēja un zema gripas intensitāte. Galvenokārt cirkulē *A tipa* gripas vīrusi – gan *A/H1N1pdm09*, gan *A/H3N2*, tomēr pēdējo nedēļu laikā palielinājies *A/H3* īpatsvars.

2019. gada 11. nedēļā gripas pozitīvo paraugu īpatsvars salīdzinājumā ar 10. nedēļu samazinājies līdz 34,1%. Vislielākais gripas pozitīvo paraugu īpatsvars, kas pārsniedzis 50%, noteikts 3.–7. nedēļā (maksimālais 5. nedēļā).

Hospitalizēto gripas pacientu skaits tupina samazināties; visbiežāk noteikts *A/H1N1pdm09*.

Vairākas Eiropas valstis informēja par paaugstinātu kopējo mirstību iedzīvotāju vidū virs 65 gadiem un 15–64 gadu vecuma grupā, taču pēdējo nedēļu laikā paaugstināta mirstība turpinājusi samazināties.

PVO Eiropas reģiona gripas uzraudzības tīkla *FluNewsEurope* dati

<http://flunewseurope.org/>

PVO Eiropas reģionā par vidēju gripas intensitāti ziņoja 13 valstis un par zemu intensitāti ziņoja 26 valstis.

No 47 valstīm, kuras ziņoja par ģeogrāfisko izplatību, 16 valstis (Eiropas ziemeļu, dienvidu un rietumu daļā) informēja par plašu gripas izplatību, 12 – par reģionālo izplatību (Eiropas austrumu, dienvidu un rietumu daļā), deviņas – par lokālo izplatību un astoņas – par sporādisko izplatību.

Uzraudzības tīklā noteikto gripas vīrusu raksturošana

Gripas vīrusu pozitīvo paraugu īpatsvars salīdzinājumā ar iepriekšējo nedēļu samazinājies līdz 34,1% (10. nedēļā – 42,8%). Tīkla ietvaros galvenokārt bija noteikti *A tipa* gripas vīrusi, gan *A/H1N1pdm09*, gan *A/H3N2*, tomēr pēdējo nedēļu laikā palielinājies *A/H3* gripas vīrusu īpatsvars.

Kopš sezonas sākuma (2018. gada 40. nedēļa) gripas uzraudzības tīkla ietvaros biežāk noteikti *A tipa* gripas vīrusi (99,1%), no tipētiem vīrusiem 56,1% gadījumu bija noteikts *A/H1N1pdm09* un 43,9% gadījumu – *A/H3N2*.

Uzraudzības tīklā noteikto gripas vīrusu tipi un apakštipi

Vīrusa tips un apakštīps	2019. gada 11. nedēļa		2018.–2019. gada sezona kopā	
	skaits	% ^a	skaits	% ^a
<i>A tipa</i> gripas vīrusi	391	98,2	19 377	99,1
<i>A(H1N1)pdm09</i>	122	39,5	8 361	56,1
<i>A(H3N2)</i>	187	60,5	6 549	43,9
<i>A netipēts</i>	82	-	4 467	-
<i>B tipa</i> gripas vīrusi	7	1,8	180	0,9
<i>B/Victoria</i> līnija	0	-	8	14,5
<i>B/Yamagata</i> līnija	0	-	47	85,5
Nav noteikta līnija	7	-	125	-
Noteikts kopā (Izmeklēts kopā)	398 (1 167)	34,1	19 557 (47 018)	41,6

^a *A* un *B tipa* vīrusiem saucējs ir kopējais noteikto gripas vīrusu skaits; *A tipa* gripas vīrusu apakštīpiem saucējs ir kopējais tipēto *A tipa* gripas vīrusu skaits; *B tipa* gripas vīrusu celmiem saucējs ir kopējais raksturoto *B tipa* gripas vīrusu skaits

Ārpus gripas uzraudzības tīkla noteikto vīrusu tipi un apakštipi

Vīrusa tips un apakštīps	2019. gada 11. nedēļa		2018.–2019. gada sezona kopā	
	skaits	% ^a	skaits	% ^a
<i>A tipa</i> gripas vīrusi	4 975	98,4	161 013	99,2
<i>A(H1N1)pdm09</i>	973	47,4	32 929	60,9
<i>A(H3N2)</i>	1 080	52,6	21 117	39,1
<i>A netipēts</i>	2 922	-	106 967	-
<i>B tipa</i> gripas vīrusi	82	1,6	1 300	0,8
<i>B/Victoria</i> līnija	-	-	22	53,7
<i>B/Yamagata</i> līnija	-	-	19	46,3
Nav noteikta līnija	82	-	1 259	-
Noteikts kopā (Izmeklēts kopā)	5 057 (26 877)	-	162 313 (649 340)	-

^a *A* un *B tipa* vīrusiem saucējs ir kopējais noteikto gripas vīrusu skaits; *A tipa* gripas vīrusu apakštīpiem saucējs ir kopējais tipēto *A tipa* gripas vīrusu skaits; *B tipa* gripas vīrusu celmiem saucējs ir kopējais raksturoto *B tipa* gripas vīrusu skaits

Gripas vīrusu filoģenētiskais raksturojums

Gripas vīrusu filoģenētiskais raksturojums regulāri tiek veikts, lai novērtētu cirkulējošo gripas vīrusu līdzību ar vakcīnas sastāvā iekļautajiem gripas vīrusu komponentiem.

Kopš 2018. gada 40. nedēļas bija apkopoti dati par ģenētiskajām grupām 2 737 gripas vīrusiem.

Filoģenētiskā grupa	Noteikto vīrusu skaits
<i>A/H1N1pdm09 A/Michigan/45/2015</i> (apakšgrupa 6B.1) ^a	1 399
<i>A/H1N1</i> pieder pie apakšgrupas, kura nav iekļauta šajā sarakstā	3

Filoģenetiskā grupa	Noteikto vīrusu skaits
<i>Filoģenetiskā grupa</i>	Noteikto vīrusu skaits
<i>A/H3 A/Alsace/1746/2018</i> (apakšgrupa 3C.2a1b)	881
<i>A/H3 A/Switzerland/8060/2017</i> (apakšgrupa 3C.2a2) ^b	58
<i>A/H3 A/Coted'Ivoire/544/2016</i> (apakšgrupa 3C.2a3)	25
<i>A/H3 A/England/538/2018</i> (3C.3a)	306
<i>A/H3 A/Singapore/16-0019-2016</i> (apakšgrupa 3c.2a1) ^d	12
<i>A/H3 A/Hong Kong/4801/2014</i> (apakšgrupa 3c.2a)	4
<i>A/H3</i> pieder pie apakšgrupas, kura nav iekļauta šajā sarakstā	7
<i>B/Vic</i> līnija <i>B/Brisbane/60/2008</i> (1A apakšgrupa)	5
<i>B/Vic</i> līnijas <i>B/Colorado/06/2017</i> (1A apakšgrupa) ^a	5
<i>B/Vic</i> līnijas <i>B/Hong Kong/269/2017</i> (1A apakšgrupa)	10
<i>B/Yamagata</i> līnijas <i>B/Phuket/3073/2013</i> ^c	22
Kopā	2 737

^a Vакcīnas komponents Ziemeļu (2018.–2019. gada sezonai) un Dienvidu (2019. gada sezonai) puslodei

^b Vакcīnas komponents Dienvidu puslodei 2019. gada sezonai

^c Četru komponentu vакcīnas sastāvā Ziemeļu puslodei (2018.–2019. gada sezonai) un Dienvidu (2019. gada sezonai) puslodei

^d Vакcīnas komponents Ziemeļu (2018.–2019. gada sezonai)

Gripas vīrusu jutība pret antivirāliem medikamentiem

Kopš sezonas sākuma uz jutību pret neiraminidāzes inhibitoriem (oseltamivir un zanamivir) testēti 1 901 gripas vīruss (1 154 – *A/H1N1pdm09*, 720 – *A/H3N2* un 27 – *B tipa* gripas vīrusi). Noteikti astoņi *A/H1N1pdm09* vīrusi ar aminoskābju aizvietošanu neiraminidāzē, kas nosaka ievērojami samazināto jutību pret oseltamiviru un trijiem no tiem tas tika apstiprināts fenotipiski, vienam *A/H3N2* noteikta samazināta jutība tikai pret oseltamiviru, un vienam *B tipa* gripas vīrusam samazināta jutība tikai pret zanamiviru.

Par smagu gripas izraisīto saslimšanu uzraudzību

No 20 valstīm, kuras ziņo par hospitalizētiem pacientiem, kuriem laboratoriski apstiprināta gripa, saņemta informācija par 99 stacionāriem pacientiem intensīvās terapijas nodaļās (ITN) un 92 pacientiem citās slimnīcu nodaļās. Kopš 2019. gada 7. nedēļas samazinās hospitalizēto pacientu skaits ITN un citās slimnīcu nodaļās. Pārsvarā pacientiem bija noteikta *A tipa* gripa (>98%) un no tipētiem *A tipa* gripas vīrusiem biežāk tika noteikts *A/H1N1pdm09*.

Kopējās mirstības uzraudzība EuroMOMO projekta ietvaros

<http://www.euromomo.eu/>

2019. gada 11. nedēļā projekta EuroMOMO (*European Monitoring of Excess Mortality for Public Health Action*), ietvaros 24 Eiropas Savienības un Eiropas Ekonomiskās zonas valstis sniedza informāciju par kopējās mirstības iknedēļas rādītājiem. Vairākās valstīs bija novērota paaugstināta kopēja mirstība iedzīvotāju vidū vecumā virs 65 gadiem un 15–64 gadu vecuma grupā, taču pēdējo nedēļu laikā paaugstināta mirstība turpināja samazināties.

Gripas un citu akūto augšējo elpceļu infekciju izplatība pasaulē PVO globālā tīkla informācija 18.03.2019.

https://www.who.int/influenza/surveillance_monitoring/updates/latest_update_GIP_surveillance/en/

Gripas aktivitāte Ziemeļu puslodes mērenā klimata joslas valstīs turpināja pieaugt.

- Ziemeļamerikā turpināja ziņot par gripas aktivitātes pieaugumu; pēdējo nedēļu laikā dominējošais gripas vīrusu apakštips bija *A/H1N1pdm09*, kam seko *A/H3N2*.
- Eiropā gripas aktivitāte samazinājusies visā reģionā, tomēr vairākās reģiona valstīs joprojām bija pārsniegts epidēmijas sliekšnis. Eiropas reģionā cirkulē gan *A/H1N1pdm09*, gan *A/H3N2*.
- Dažās Ziemeļāfrikas valstīs joprojām bija novērota gripas aktivitāte.
- Rietumāzijā gripas aktivitāte samazinājās, tomēr dažās reģiona valstīs gripas aktivitāte turpinājusi pieaugt.
- Austrumāzijā gripas intensitāte samazinājās, dominējošs ir *A/H1N1pdm09*.
- Dienvidāzijā saglabājās augsta gripas aktivitāte, cirkulēja galvenokārt *A tipa* gripas vīrusi.
- Karību, Centrālamerikas un Dienvidamerikas tropiskajās valstīs gripas un RSV aktivitāte bija zema.
- Dienvidu puslodes mērenā klimata joslas valstīs gripas aktivitāte saglabājās starp-sezonu līmenī, izņemot dažus Austrālijas reģionus.
- Visā pasaulē galvenokārt izplatās *A tipa* gripas vīrusi.

Nacionālie gripas centri (NIC) un citas nacionālās gripas laboratorijas no 114 valstīm, reģioniem vai teritorijām ziņoja FluNet par laika periodu no 2019. gada 18. februāra līdz 3. martam (2019. gada 15. marta dati). PVO GISRS laboratorijās izmeklēti vairāk kā 205 150 paraugi, no tiem 59 350 bija pozitīvi uz gripas vīrusiem, no kuriem 57 635 (97,1%) noteikti *A tipa* un 1 715 (2,9%) *B tipa* gripas vīrusi. No *A tipa* gripas vīrusiem 14 751 (59,5%) bija tipēts kā *A/H1N1pdm09* un 10 037 (40,5%) kā *A/H3N2*. No raksturotajiem *B tipa* gripas vīrusiem 147 (19,0%) piederēja *B-Yamagata* līnijai un 625 (81,0%) *B-Victoria* līnijai.

PVO rekomendētais vakcīnas sastāvs 2019.–2020. gada sezonā Ziemeļu puslodē

https://www.who.int/influenza/vaccines/virus/recommendations/2019_20_north/en/

Saskaņā ar PVO rekomendācijām 2019.–2020. gada sezonai Ziemeļu puslodē trīs-komponentu gripas vakcīnas sastāvā tiks iekļauti šādi gripas vīrusu antigēni:

- *A/Brisbane/02/2018 (H1N1)pdm09-līdzīgs*
- *A/Kansas/14/2017 (H3N2)-līdzīgs*
- *B/Colorado/06/2017- līdzīgs (B-Victoria/2/87 līnija)*

Četrus-komponentu gripas vakcīnas sastāvā 2019.–2020. gada sezonai Ziemeļu puslodē papildu trim minētajiem komponentiem kā ceturtais tiks iekļauts *B tipa* gripas vīrusu antigēns no *B/Yamagata* līnijas:

- *B/Phuket/3073/2013-līdzīgs (B/Yamagata/16/88 līnija)*

PVO rekomendētais vakcīnas sastāvs 2018.–2019. gada sezonā Ziemeļu puslodē

http://www.who.int/influenza/vaccines/virus/recommendations/2018_19_north/en/

Saskaņā ar PVO rekomendācijām 2018.–2019. gada sezonai Ziemeļu puslodē trīs-komponentu gripas vakcīnas sastāvā ir iekļauti šādi gripas vīrusu antigēni:

- *A/Michigan/45/2015 (H1N1)pdm09-līdzīgs*
- *A/Singapore/INFIMH-16-0019/2016 (H3N2)-līdzīgs**
- *B/Colorado/06/2017- līdzīgs (B-Victoria/2/87 līnija)**

Četrus-komponentu gripas vakcīnas sastāvā 2018.–2019. gada sezonai Ziemeļu puslodē papildu trim minētajiem komponentiem kā ceturtais ir iekļauts *B tipa* gripas vīrusu antigēns no *B/Yamagata* līnijas:

- *B/Phuket/3073/2013-līdzīgs (B/Yamagata/16/88 līnija)*

* 2018.–2019. gada sezonas gripas vakcīnas sastāvā divi komponenti ir atšķirīgi no 2017.–2018. gada sezonas vakcīnas komponentiem;

A/Hong Kong/4801/2014 (H3N2)-līdzīgs vīruss tika aizvietots ar *A/Singapore/INFIMH-16-0019/2016(H3N2)*-līdzīgu vīrusu, savukārt

B/Brisbane/60/2008-līdzīgs vīruss tika aizvietots ar *B/Colorado/06/2017*-līdzīgu vīrusu (*B/Victoria/2/87* līnija).

PVO rekomendētais vakcīnas sastāvs 2019. gada sezonai Dienvidu puslodē

http://www.who.int/influenza/vaccines/virus/recommendations/2019_south/en/

Trīs-komponentu vakcīnas sastāvā 2019. gada sezonai Dienvidu puslodē PVO rekomendē iekļaut šādu vīrusu antigēnus:

- *A/Michigan/45/2015 (H1N1)pdm09*-līdzīgs
- *A/Switzerland/8060/2017 (H3N2)*-līdzīgs;
- *B/Colorado/06/2017*-līdzīgs (*B/Victoria/2/87* līnija)

Četru-komponentu vakcīnas sastāvā 2019. gada sezonai Dienvidu puslodē papildu trim minētajiem kā ceturto komponentu PVO rekomendē iekļaut *B tipa* gripas vīrusu antigēnu:

- *B/Phuket/3073/2013*-līdzīgs (*B/Yamagata/16/88* līnija)

Materiālu sagatavoja: SLIMĪBU PROFILAKSES UN KONTROLES CENTRA Infekcijas slimību riska analīzes un profilakses departamenta Infekcijas slimību uzraudzības un imunizācijas nodaļas epidemioloģe Oksana Martiņuka, piedaloties epidemioloģei Rainai Nikiforovai.

2018.–2019. gada AA EI un gripas monitoringa 2019. gada 12. nedēļā datus sniedza:

- 63 primārās veselības aprūpes ārsti (reģistrēto pacientu skaits bija 98 502 – 5,1% no Latvijas iedzīvotāju skaita)
- 11 stacionārās ārstniecības iestādes
- 39 vispārējās izglītības iestādes
- 35 pirmsskolas izglītības iestādes

Izmantoti SIA „Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīca” (RAKUS) Nacionālā mikrobioloģijas references laboratorijas (NRL) un VSIA “Paula Stradiņa Klīniskā universitātes slimnīca” laboratorijas dati.

Pateicamies visiem monitoringa dalībniekiem par savlaicīgi un precīzi sniegtu informāciju.

Datu pārpublicēšana un citēšana – atsauce uz Slimību profilakses un kontroles centra “Epidemioloģijas biļetenu” ir obligāta.